

Geef, maar niet aan weeshuizen

Weeshuizen zijn een slechte plek om op te groeien. Het is beter om wezen te laten opvangen door een tante.

Bep van Sloten en Thilly de Boer
coördinator Better Care Network
Nederland en ICCO & Kerk in Actie

Nederland is een gul land en zijn inwoners willen op een zinvolle manier bijdragen aan ontwikkelingsprojecten, zo stond vorige week in *Trouw*. Er zijn zelfs cursussen om mensen te helpen een juiste bestemming te vinden voor hun geld. 'Geld weggeven kun je leren', zei Marjan Sax in deze krant *Trouw*. Zij biedt cursussen aan om mensen hierin te trainen. Een waardevol initiatief, want net als met andere zinvolle bezigheden, valt er ook op dit terrein veel te leren. Met goede bedoelingen alleen kom je er niet. Ontwikkelingswerk brengt naast financiële risico's voor de gever, heel wat ingrijpendere risico's mee voor de mensen die de hulp ontvangen.

Er is steeds meer aandacht voor de mogelijke negatieve bijeffecten van hulp, zowel in de gevestigde professionele sector van de grote donoren, als in die van de particuliere initiatievensector. Wanneer het echter om kinderen gaat, lijkt er een soort mistige waas voor de ogen te komen, die een kritische kijk op de wenselijkheid, effectiviteit en efficiëntie van de hulp doet vertroebelen. De redering lijkt: deze kinderen zijn er zó slecht aan toe, we moeten nú iets doen en als wij ons niet over deze kinderen ontfermen, doet niemand dat. Dat iets is dan niet zelden een weeshuis, vanuit de algemene gedachte dat dit de enige oplossing is.

Er is inmiddels veel bekend over de negatieve gevolgen van het opgroeien in een weeshuis. In *Trouw* vertelde een Nederlander die zelf een stichting voor onder meer weeshuizen in Sri Lanka heeft, over een praktijkvoorbeeld in India. Veel meisjes uit een weeshuis daar kwamen in de criminaliteit terecht. Een veel gemaakte fout, zo zei de geïnterviewde, is om het goede doel 'te veel te verwennen' met materiële luxe. Ma-

Weeshuis in de krottenwijk Kikuyu in Nairobi, Kenia.

FOTO AFP

Er is altijd wel een familielid die voor wees kan zorgen

terieel verwennen gaat nogal eens gepaard met psychisch verwaarlozen en dat lijkt ook hier het geval.

Kinderen die in een weeshuis opgroeien wordt het recht ontnomen om in een gezin of als dat niet kan, bij familie op te groeien, en zo te socialiseren. Te weten waar men vandaan komt en wie de naaste familie is, is essentieel voor een gezonde psychologische ontwikkeling. Ondanks goede bedoelingen, kan het persoonlijk dit niet bieden. En, met alle respect, de goede gevers, die vaak op zijn best één keer per jaar het weeshuis bezoeken, ook niet.

Er zijn echter goede duurzame alternatieven om het leven van kinderen te verbeteren en waar lokale organisaties zich voor inzetten. Zij proberen kinderen op te vangen in de gemeenschap. De overgrote groep kinderen heeft nog een familielid, zelfs een vader, een moeder,

broertjes of zusjes die met steun voor de kinderen kunnen zorgen. Dit is beter voor het welzijn van de kinderen, de saamhorigheid binnen de families en de wetenschap en voldoening dat men zelf voor zijn wezen en kwetsbare kinderen kan zorgen. Zo zorg je dat kinderen als ze volwassen zijn nog steeds bij hun familie of gemeenschap horen. Deze aanpak is niet alleen duurzamer, maar ook nog eens minstens vier keer goedkoper. Gelukkig zijn er ook in Nederland steeds meer mensen en particuliere initiatieven die juist dit soort opvang ondersteunen.

Zijn er geen problemen met deze aanpak? Jazeker. Daar moeten we van leren en waar mogelijk onze aanpak bijsturen. Maar de voordelen wegen hier tegen op. Biedt dit een oplossing voor alle kinderen? Helaas niet, maar zeker wel voor de overgrote meerderheid, ook voor vele kinderen die nu in een weeshuis zitten. Wij onderschrijven het advies van de geïnterviewde in *Trouw* van harte: 'Kies je goede doel niet uit op basis van emoties. Daar koop je niets voor. Kies iets uit wat werkt en wat mensen een toekomst geeft'. Daar valt aan toe te voegen: dus geen weeshuizen.